

Prin termenul de **auz fonematic** se înțelege capacitatea de a identifica, discrimina și diferenția sunetele limbii. Dezvoltarea auzului fonematic înseamnă educarea capacității copilului de a percepe clar sunetele din care sunt formate cuvintele. Confuzia între foneme este mai des întâlnită în cazul consoanelor: B-P, F-V, C-G etc. Pentru realizarea unei pronunții corecte este nevoie de educarea auzului fonematic. Auzul fonematic se formează prin diferite exerciții.

1) Imitarea sunetelor din natură și pronunția de onomatopee

Exemple:

- ✚ chiț-chiț – șoricel;
- ✚ cioc-cioc - ciocănitore ciocan;
- ✚ cip-cip-cirip – vrăbiuța;
- ✚ bufff-bufff - căderea unui obiect;
- ✚ bu-hu-hu – bufnița;
- ✚ bum-bum – toba;
- ✚ clic-clic - cum face mouse-ul;
- ✚ cli-clin-cling - sunetul clopoțelului;
- ✚ cot-cot-cot-codac – găina;
- ✚ cri-cri-cri – greier;
- ✚ crrra-crrra – cioara;
- ✚ cucuriguuu – cocoșul;
- ✚ dârrr-dârrr - când e frig;
- ✚ fâl-fâl-fâl - fluturele, pasărea în zbor;
- ✚ fâșșș-fâșșș - vânt ușor;
- ✚ ga-ga-ga – găscă;
- ✚ glu-glu-glu – curcanul;
- ✚ i-ha-i-ha – măgarul;

- ✚ la-la-la – cântatul;
- ✚ mac-mac – rața;
- ✚ miauuu-miauuu – pisica;
- ✚ muuu-muuu – vaca;
- ✚ oac-oac – broscuța;
- ✚ pisss-piss - chemăm pisicuța;
- ✚ piu-piu-piu – puiul;
- ✚ sssst!sssst! - liniște;
- ✚ țac-țac-țac - foarfecă sau sunetul capsatorului;
- ✚ tic-tac-tic-tac – ceasul;
- ✚ țop-țop – iepurașul;
- ✚ uuu-uuu-uuu – trenul;
- ✚ vâjjj-vâjjj - sunet vânt puternic.

2) Pronunțarea unor serii de silabe opuse luate din cuvinte paronime:

Exemple:

- ✚ da-de-di-do-du-dă-dî și ta-te-ti-to-tu-tă-tî;
- ✚ pa-pe-pi-po-pu-pă-pî și ba-be-bi-bo-bu-bă-bî etc.

3) Diferențierea sunetelor cu punct de articulare apropiat:

Silabe

| P – B | | |
|---------|---------|-----------|
| pa – ba | ap – ab | apa – aba |
| pe – be | ep – eb | epe – ebe |
| pi – bi | ip – ib | ipi – ibi |
| po – bo | op – ob | opo – obo |
| pu – bu | up – ub | upu – ubu |
| pă – bă | ăp – ăb | ăpă – ăbă |
| pî – bî | îp – îb | îpî – îbî |

Cuvinte paronime

| T-D | P-B | C-G | F-V |
|---------------|-----------------|---------------|-------------------------|
| tata-data | paie-baie | cară-gară | fată-vată |
| tare-dare | papa-baba | caz-gaz | foi-voi |
| tură-dură | pară-bară | coală-goală | file-vile |
| tac-dac | poală-boală | cât-gât | far-var |
| trepte-drepte | pere-bere | cânt-gând | fiu-viu |
| tuș-duș | pun-bun | crai-grai | fază-vază |
| lată-ladă | pompă- bombă | creier-greier | |
| pot-pod | | luncă-lungă | |
| roată-roadă | prună-brună | stâncă-stângă | |
| S-Z | | | Ș-J |
| sare-zare | | | șale-jale |
| seu-zeu | | | șapcă-japcă |
| seamă-zeamă | | | șoc-joc |
| varsă-varză | | | șir-jir |
| vase-vaze | | | șură-jură |
| oase-oaze | | | prășit-prăjit |
| groasă-groază | | | prășitură- prăjitură |

| S-Ș | Z-J | Ț-CE-CI | R-L |
|-------------|------------|----------------|-------------|
| soc-șoc | zob-job | ațe-ace | ramă-lamă |
| sold-șold | zor-jor | ține-cine | cremă-cremă |
| las-laș | | țel-cel | rege-lege |
| peste-pește | | înțeapă- | radă-ladă |
| muscă-mușcă | | înceapă | roz-loz |
| | | țeapă-ceapă | |

4) Transformarea cuvintelor prin înlocuiri de sunetele sau silabe:

| | | | | | |
|----|-------|---|--------|---|-------|
| co | -pac | a | -păsat | s | -cot |
| | -pil | | -duc | | -ac |
| | -coț | | -puc | | -apă |
| | -vor | | -lung | | -are |
| | -cor | | -dânc | | -albă |
| | -joc | | | | -cap |
| | -vrig | | | | |

| | | | | | |
|------|----|-------|----|--------|----|
| ra- | re | ca- | să | gu- | șă |
| ma- | | ra- | | fa- | |
| sa- | | ma | | mănu- | |
| ca- | | scoa- | | tran- | |
| ta- | | tra- | | la- | |
| soa- | | la- | | gogoa- | |

5) Analiza fonetică prin indicarea primului și ultimului sunet dintr-un cuvânt, indicarea poziției fonemului la început, mijloc sau final

Exemple :

Cu ce sunet începe cuvântul MAȘINĂ ?

Cu ce sunet se termină cuvântul MAȘINĂ ?

Sunetul Ș în cuvântul MAȘINĂ se află la început, mijloc sau final? etc.

6) Jocuri didactice

a) „Cine spune mai repede?”

✚ Pe cap un capac , pe capac un ac.

✚ Căprarul crapă capul caprei pe capră, în patru.

✚ Un cocostârc s-a dus la cocostârcărie să se descocostârcească

✚ Papucarul papucărește papucii papucăresei.

✚ Șapte sape late și alte șapte sape late, să le car pe toate în spate.

✚ Balaban Bălăbănescu bălbăiește bălbăituri bălbăite pe negândite.

✚ Bucură-te cum s-a bucurat Bucuroaia de bucuria lui Bucurel care a venit bucuros de la București.

✚ Un tâmplar din strada Tâmplari, pe când tâmplărea în tâmplărie lovit din întâmplare tâmplăreasa în tâmplă.

✚ Am o măță mățoasă căpățânoasă care are cinci mățoși jucăuși frumoși.

b) Frământări de limbă

Ala Bala Portocala
Ieși Gheorghică la porțiță,
Că te-așteaptă Talion.
Talion, fecior de domn,
Cu căruța Radului,
Cu caii-mpăratului,
În marginea satului,
Dorobanț, clanț!



Capra calcă-n piatră,
Piatra crapă-n patru;
Crape capul caprei-n patru,
Cum a crăpat piatra-n patru.

Un moș cu un coș,
În coș – un cocoș.
Moșul cu coșul,
Coșul cu cocoșul.



Bibliografie

1. Verza, E. (2003), Tratat de logopedie, Editura Fundației Humanitas, București, vol I
2. Burlea, G. (2007). Tulburările limbajului scris citit. Iași. Polirom.
3. Roșan, A.(2015), Psihopedagogie specială – Modele de evaluare și intervenție, Editura Polirom
4. <https://www.pexels.com/ro-ro/>
5. http://www.unicef.ro/wp-content/uploads/Unicef_Sa-comunicam-cu-placere_pt-site.pdf